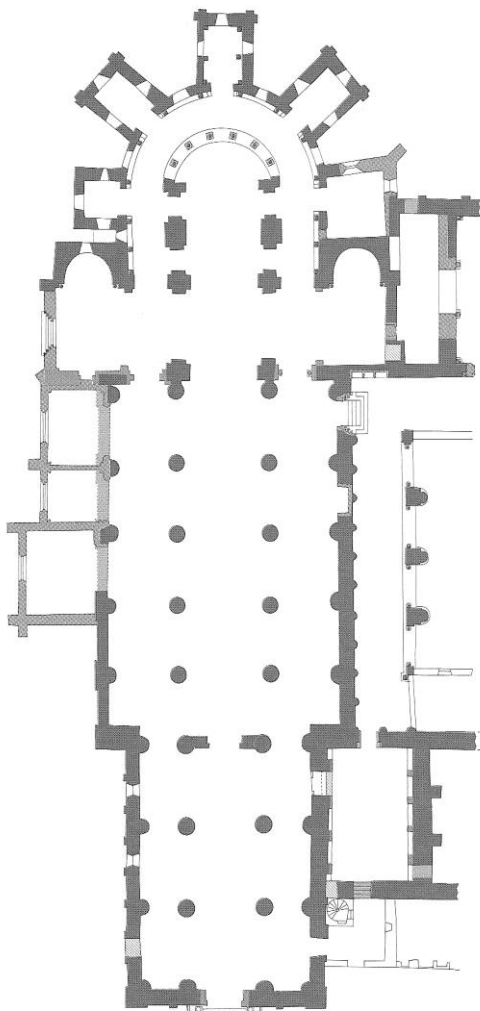

Tournus : de Sint-Philibertus Abdij.

De abdij omvat meerdere gebouwen waarvan het opmerkelijkste zeker de romaanse kerk is, gebouwd tussen de 11^e en de 12^e eeuw.

Omringd door de abdijgebouwen (de galerijen en een Toren daterend van het einde van de 15^e eeuw), de kapittelzaal (gewelven en zuilen uit de 13^e eeuw), de monniken-eetzaal (11^e eeuw), kelders, enkele andere kloostergebouwen, alsook meerdere torens die het geheel op een vesting doen lijken, is de Sint Philibertus-kerk een van de opmerkelijkste romaanse gebouwen in Frankrijk. Een samenvatting van de gehele romaanse kunst.

De Sint Philibertus Abdij kan gezien worden als een van de oudste klooster-centra in Frankrijk. Als startpunt was er een zeer simpel oratorium opgetrokken boven het graf van de martelaar Sint Valérien, nadien uitgebouwd tot een heiligdom waar monniken van Sint Philibertus in 875 een onderdak vonden nadat ze uit Noirmoutier verdreven werden door de inval van de Noormannen. Zo werden de abdijgebouwen geleidelijk opgericht en werd de abdijkerk, in zijn huidige afmetingen, een pelgrims centrum en ook een cultureel centrum met de rijkelijk voorziene bibliotheek van de monniken.

De voorgevel, gevormd door mooie met de hamer gekapte stenen uit de 10^e en de 11^e eeuw, komt over als een vestingstoren met ingebouwde schietgaten. De kaalheid van de geweldige muren is opgeluisterd door lisenen (lombardische stroken), kleine blinde bogen, en sierbanden in steen in de vorm van zaagtanden en raderen. Twee torens omringen de west-gevel, verbonden door een bouwsel met groeven uit de 19^e eeuw (zoals de deur) die samen aan het geheel een vestings-aspekt geven. De zuidertoren is bedekt met een zadeldak terwijl de andere toren, die in de 12e eeuw verhoogd was met een klokkentoren uit roze steen, nu twee verdiepen toont opmerkelijk versierd met beelden en kolommen en uitgebeitelde kapitelen.

De narthex of het voorportaal, gekend als 'Galilée' is de overgang tussen de buitenwereld en het heiligdom; de pelgrims kunnen er zich, in het halfdonker, bezinnen. Ze kunnen er ook twee

muurschilderijen bewonderen: een **Kristus in Heerlijkheid**, Meester van het Heelal, in een mandorla (amandelvormig aureool) ondersteund door twee engelen (12e eeuw) en een **kruisiging** (14^e eeuw): God mens geworden deelt in het lijden van de mensheid. **Grafstenen**, waarvan enkele rond zijn, versieren de vloer.

Het schip van de kerk, zeer lumineus en rose, is overdekt met **tongewelf** daar waar de **zijbeuken spitsbogen** vertonen. In het ondergewelf (intrados) van de grote bogen zien we schilderijen die dieren en planten afbeelden. In een grafnis, aan de zuidzijde, bevindt zich een relikwieënbeeld: de Bruine Lievevrouw **Notre-Dame la Brune**. Ze toont haar zoon Jezus met het gezicht van een volwassene, die in de ene hand de Heilige Schrift houdt en met de andere hand de zegen geeft.

Aan de kruising, overdekt met een zeer rijkelijk versierde koepel, vinden we **kapitelen** die de ondeugden, waaraan wij blootgesteld zijn, aan de kaak stellen met de straffen die we dan verdienen onder andere bij laster, ontucht en gierigheid

In het koor is er het eigentijdse **liturgische meubilair**: altaar, ambo, de relikwieën ark van Sint Philibertus en een processiekruis gerealiseerd voor het Heilig Jaar in 2000, door **Goudji**, een artiest uit Georgië.

De kooromgang, die het koor omringt, geeft uit op vijf straalkapellen. Dit was bedoeld, zoals in alle bedevaartkerken, om de pelgrims toe te laten de relikwieën van de heiligen in processievorm binnen het kerkgebouw te vereren. Op de grond bevindt zich een **mozaïek** uit de 12^e eeuw met de tekenen van de zodiak en van de maanden van het jaar die er aan herinnert dat God de meester is van de tijd en van de seizoenen.

Drie **gotische kapellen** zijn in de 14e en 15e eeuw in de noorderzijbeuk geopend als gebedsplaats voor de adellijke families uit de omgeving.

Onder het koor is **de crypte**, het oudste gedeelte van het gebouw, opgericht boven het graf van **Sint Valérien**, die het kristendom naar Tournus gebracht heeft. Een martelaar van het einde van de 2e eeuw.

De **Sint Michiels-kapel**, de bovenkerk die zich boven het voorportaal bevindt, is architecturaal zeer opmerkelijk en verdient een bezoek op zichzelf ! De **Gerlanus-boog** met primitieve beeldhouwwerken, omringde een abside vooruitspringend boven het schip van de kerk, thans verborgen door de orgelkast. Een historisch monument.

De abten van Tournus waren verdienstelijke bouwmeesters, heren van de stad en zijn omgeving alsook van uitgebreide landerijen in de streek van Mâcon en Bresse en tot in Auvergne. Ze vielen onder de rechtsmacht van de Paus voor religieuze zaken en van de koning van Frankrijk voor wereldse zaken. Vanaf 1627 is het klooster gesecculariseerd en door kanunniken bestuurd tot aan de Franse revolutie. Na het concordaat van Bonaparte is de abdijkerk een parochiekerk geworden.

Tournus is een aangename klein-stad. Langs de hoofdstraat zijn er overal oude huizen (17^e eeuw), oude herenhuizen, de plaats van het Stadhuis met het Slakkenhuis. In het oude Tournus, waar eens het Romeinen Kamp was, vindt men nu kleine smalle straatjes met symbolische namen met de Madeleine-kerk (uit de 12^e eeuw, verbouwd in de 15^e en 18^e eeuw), het oude Justitiepaleis dat vernieuwd is en vooral het Hôtel-Dieu (godshuis) uit de 17^e eeuw waar zich thans het Greuze Museum bevindt.

« **David verzamelde gans Israël in Jerusalem om de Ark van het Verbond naar de voor haar bestemde plaats te dragen** »

(1^e Boek der Kronieken 15, 3)

De Abdij van Tournus maakt deel uit van de **Parochie van Sint Philibertus in Tournugeois** die 15 gemeentes et 16 kerken telt voor iets meer dan 10.000 inwoners.

Parochie van Sint Philibertus in
Tournugeois

12 Place des Arts

71700 Tournus

tel. 03 85 51 03 76

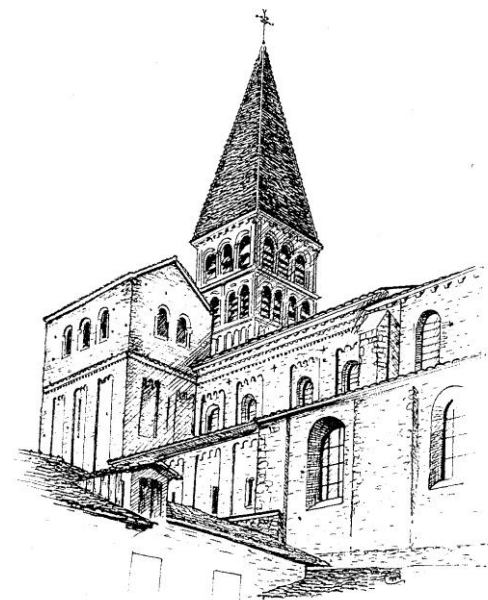
fax 03 85 51 38 58

www.paroisse-saint-philibert-tournus.fr

*Tournus St Philibert et Ste Madeleine,
Boyer, Farges-lès-Mâcon, Lacrost,
La Chapelle-sous-Brancion,
La Truchère, Le Villars, Mancey,
Martailly-les-Brancion, Ozenay, Plottes,
Préty, Royer, Uchizy, Vers.*

**Pastorale du Tourisme et des Loisirs
Diocèse d'Autun, Chalons et Mâcon**

www.pastourisme71.com

TOURNUS

Sint-Philibertus Abdij

PASTORALE
TOURISME & LOISIRS
Diocèse d'Autun Chalons Mâcon
Donner une âme au temps libre